

Dienst Justitiële Inrichtingen
Ministerie van Justitie en Veiligheid

Wetenschappelijk onderzoek en opleidingen

Nederlands Instituut voor Forensische Psychiatrie en Psychologie

Wetenschap en opleidingen binnen het NIFP

Het NIFP is een toonaangevend kennisinstituut op het gebied van forensische psychologie en psychiatrie en zorg in detentie. Het instituut heeft een eigen wetenschappelijke afdeling waar onderzoek wordt uitgevoerd. Ook biedt het NIFP opleidingen aan voor mensen binnen en buiten de organisatie.

Wetenschap

De wereld van forensische psychiatrie en psychologie is constant in beweging. De wetenschappelijke kennis over onderwerpen zoals risicotaxatie, behandelmethoden en methodologische ontwikkeling van onderzoek ontwikkelt zich snel. De samenleving en politiek kijken kritisch mee. Ze willen weten waarom voor een onderzoeksmethode gekozen wordt. Ook hebben zij vragen over hoe effectief behandelingen in de forensische zorg zijn.

Het NIFP draagt bij aan deze ontwikkelingen door:

- Een actief onderzoeksbeleid, gericht op ontwikkeling van direct toepasbare kennis en instrumenten. Ook houdt het NIFP zich bezig met de monitoring van diagnostiek, advisering en behandeling in detentie.
- In de buitenwereld actief te laten zien wat we doen en op welke onderwerpen wij specifieke kennis in huis hebben.
- Door kennis te delen in de eigen organisatie.

Drie onderzoekslijnen

Ons onderzoeksprogramma heeft drie onderzoekslijnen:

1. Nieuwe ontdekkingen in de neurowetenschap bruikbaar maken voor de praktijk. Neuropsychologisch onderzoek richt zich bijvoorbeeld op het verband tussen impulsiviteit en soorten geweld. Deze kennis helpt om te begrijpen waarom mensen delicten plegen.
2. Risicoanalyse. Bijvoorbeeld op de VERA-Rz, dit is een risicoanalyse-instrument om het risico op gewelddadig extremistisch gedrag in te schatten. Het NIFP onderzoekt onder andere of professionals met de VERA-2R goede risico-inschattingen kunnen doen. Momenteel test het NIFP een instrument waarmee justitiële inrichtingen risicoscreening kunnen uitvoeren.
3. Evaluatie en verbetering van de forensische kaders waarbinnen het NIFP werkt. Bijvoorbeeld door kennis te verzamelen over implementatie van nieuwe wetgeving, zoals de Wet forensische zorg. Zo krijgen we een beter beeld van wat (de) wetgeving voor onze praktijk betekent.

Voor bovengenoemde onderzoekslijnen gebruikt het NIFP verschillende informatiebronnen. Bijvoorbeeld de database van het Pieter Baan Centrum, de Europese Database van veroordeelde Terroristen (EDT) en databases van andere onderzoeksinstituten. Andere bronnen zijn pro Justitiarapportages en testonderzoek en praktijkonderzoek uit de uitvoeringspraktijk van het NIFP. Het NIFP heeft een informatiespecialist in dienst die onderzoekers helpt bij literatuuronderzoek.

Samenwerking met universiteiten en kennisinstellingen

Binnen de drie onderzoekslijnen werkt het NIFP samen met verschillende (binnen- en buitenlandse) universiteiten en ketenpartners. Samenwerkingspartners zijn onder meer het Wetenschappelijk Onderzoek en Documentatie Centrum (WODC), Expertisecentrum Forensische Psychiatrie (EFP), Forensisch Consortium Adolescenten (ForCA), Universiteit Bielefeld – Institut für interdisziplinäre Konflikt und Gewaltforschung en de Dienst Psychosociale Expertise – Directoraat-generaal Penitentiaire Inrichtingen. De samenwerking loopt uiteen van levering van data en daarbij behorend advies tot intensieve onderzoeksprojecten, waaronder promotietrajecten.

Publicaties

De wetenschappelijke tak van het NIFP verspreidt zijn kennis via onderzoeksrapportages en (inter)nationale publicaties in gerenommeerde tijdschriften. Voorbeelden van gepubliceerde artikelen zijn: Gender Differences in a Dutch Forensic Sample of Severe Violent Offenders en Neurobiological Information and Consideration in Dutch Pre-trial Forensic Reports of Juvenile Criminal Offenders.

Wetenschappelijke adviesraad (WAR)

De WAR is een onafhankelijk adviesorgaan dat de directieraad van het NIFP en de beleidsverantwoordelijke voor Kennis adviseert over het wetenschappelijk programma en jaarplan van de afdeling Wetenschap en

Opleidingen. De WAR komt twee keer per jaar bijeen en bestaat uit ten minste zes leden onder wie een voorzitter. De voorzitter en leden worden benoemd op grond van hun gezag ervaring en deskundigheid met betrekking tot forensisch psychiatrisch, psychologisch en juridisch relevante vraagstukken.

De actuele samenstelling van de huidige adviesraad vindt u op de website.

Opleidingen

Het vakgebied van de forensische psychiatrie en psychologie vraagt om specifieke expertise en vaardigheden. Niet alleen bij de start, maar ook gedurende de loopbaan. Het NIFP ontwikkelt en verzorgt stages, opleidingen, na- en bijscholing voor forensische professionals.

De inhoud van de opleidingen van het NIFP komen voort uit actueel wetenschappelijk onderzoek. De opleidingen worden vormgegeven én uitgevoerd door collega's uit de praktijk. Forensisch psychiaters, psychologen en juristen die gespecialiseerd zijn in het geven van onderwijs delen hun kennis met vakgenoten en begeleiden hen bij het leren. Alle opleidingen zijn geaccrediteerd door de relevante beroepsverenigingen (NRGD, NVvP, FGzPt, NIP en NVO).

Opleidingsplaatsen

Het NIFP wil nieuwe professionals kennis laten maken met het forensische veld en hen daarin opleiden. Wij bieden de volgende opleidingsplaatsen aan:

Voor psychiaters in opleiding (AIOS)

Voor AIOS organiseert het NIFP de RGS-erkende keuzestage Forensische Psychiatrie. Er zijn gecombineerde opleidingsplaatsen in het Pieter Baan Centrum en bij de lokale NIFP-diensten Midden-Nederland, Noord-Holland, Zuid-Holland en Zuid-Nederland.

Voor psychologen

Voor psychologen met forensische belangstelling heeft het NIFP bij het Pieter Baan Centrum en bij lokale NIFP-diensten opleidingsplekken voor gezondheidszorgpsychologen in opleiding (GZ). Het Pieter Baan Centrum heeft ook een opleidingsplek voor een klinisch psycholoog in opleiding (KP).

Voor studenten

Er zijn diverse stageplekken voor studenten. Bijvoorbeeld stages bij de juristen, groepsleiding en sportbegeleiders bij het Pieter Baan Centrum. Er zijn ook klinische stages en wetenschappelijke stages.

Actuele informatie over de stages vindt u op de website.

Jaarlijks aangeboden opleidingen

Opleiding tot pro Justitia rapporteur

Voor gedragsdeskundigen die zich willen bijscholen tot gerechtelijk deskundige organiseert het NIFP de opleiding tot pro Justitia rapporteur. De opleiding gaat in op strafrechtelijk en familierechtelijk onderzoek en rapportage over volwassenen, kinderen en jongeren die in aanraking zijn gekomen met Justitie of de Raad voor de Kinderbescherming. Na afronding van de opleiding kan de deelnemer aan de slag als pro Justitia rapporteur en zich inschrijven als gerechtelijk deskundige bij het NRGD.

De opleiding bestaat uit een gemeenschappelijk en een individueel deel. Het gemeenschappelijk deel betreft een algemeen deel waarna deelnemers kunnen kiezen voor de specialisatie Jeugd of Volwassenen. Er is ook een specifiek deel voor milieurapporteurs. Ook komen schrijf- en presentatievaardigheden aan bod en vindt intervisie plaats. Dit gemeenschappelijke deel duurt 10 maanden. Het individuele deel bestaat uit onderzoek en/of rapporteren in de praktijk onder supervisie. Dit duurt minimaal 12 maanden maar hangt af van de snelheid waarmee de deelnemer 5 rapportages succesvol kan afronden.

Opleiding tot supervisor

De opleiding tot supervisor is bedoeld voor ervaren rapporteurs. Het onderwerp is het organiseren van supervisie en praktijkopleiding voor startende pro Justitia rapporteurs. Na succesvolle afronding van deze korte, intensieve opleiding kunnen de deelnemers startende rapporteurs begeleiden.

Kortdurend en wisselend aanbod

Naast de jaarlijkse opleidingen verzorgt het NIFP een groot aantal cursussen, trainingen en bijeenkomsten. Deze zijn bedoeld voor eigen personeel, ketenpartners, pro Justitia rapporteurs en andere professionals. Actuele informatie hierover vindt u op de website van het NIFP.

Enkele voorbeelden van cursussen en trainingen

- Diverse risicotaxatietrainingen
- Incompany training VERA-2R
- Schrijftraining voor pro Justitia rapporteurs
- Succesvol presenteren voor de rechtbank
- Diverse opleidingen met betrekking tot wetgeving
- Communicatie
- Neurofarmacologie
- Introductie cursus Zorg in detentie
- Maatregeladvies voor ervaren rapporteurs

Symposia en refereeravonden voor kennisdeling

Op jaarlijks terugkerende symposia presenteert het NIFP de nieuwste ontwikkelingen op het gebied van zorg en rapportage. Voor zorg is dit bijvoorbeeld de prison mental health-dag en voor rapportage de jaarlijkse rapporteursdag. Ieder seizoen worden diverse refereerbijeenkomsten gehouden, fysiek of online. De bijeenkomsten gaan over verschillende onderwerpen in het forensisch werkveld.

Over het NIFP

Het Nederlands Instituut voor Forensische Psychiatrie en Psychologie (NIFP) is een landelijke dienst van de Dienst Justitiële Inrichtingen, onderdeel van het ministerie van Justitie en Veiligheid.

Het NIFP biedt expertise en kennis op het gebied van de forensische psychiatrie en psychologie en somatische zorg in detentie.

De missie van het NIFP is 'Advies en zorg voor een veilige en humane samenleving.'

NIFP (hoofdkantoor)

Postbus 13369
3507 LJ Utrecht
088 071 01 40
www.nifp.nl

Januari 2022 | Dit is een uitgave van het NIFP

Dienst Justitiële Inrichtingen
Nederlands Instituut voor Forensische Psychiatrie
en Psychologie
nifp@dji.minjus.nl